

(На)дія

Ірина Серебрякова

etudiante2x@gmail.com

Я погоджуюся на публікацію на сайті Укрдрамахаб. Мою п'єсу використовувати тільки за моєї згоди.

Дійові особи

Ліда, 22 роки. Асистентка технічної підтримки мобільного застосунку, запущеного Міністерством цифрових трансформацій України

Однокласниця Ліди, 22 роки

Бабуся Ліди, 60+

Тетяна Миколаївна, 60+

Колишній Ліди

Щасливі користувачі мобільного застосунку, які виходять у чат під ніками або реальними іменами. Можуть з'являтися як актори на сцені або лише як голоси

Сцена 1

Цілковита темрява, з якої чути голоси.

Однокласниця. Вова такий чудовий!

Ліда. Вова? Ти назвала сина Вовою? Я сподіваюся, не на честь Путіна?

Однокласниця. Свого сина я назвала на честь Володимира Мономаха. Слухай, ти якась агресивна.

Ліда. Агресивна?? Зараз усі українці агресивні. І хто їх за це осудить? По нас ракетами фігають! Війна йде.

Однокласниця. У мене інші джерела інформації й інша позиція. Іде спецоперація – а не те слово, що ти сказала. Але я бачу, що зараз нема сенсу говорити про це з тобою. Сподіваюся, ти собі знайдеш безпечне місце. Завжди можеш навідати мене у Криму.

Ліда. Ви там геть сліпі й глухі? (з надією) А може ти насправді так не думаєш? Може боїшся сказати, що насправді думаєш?

Однокласниця. Бувай. Вова голодний.

Ліда. Бляха.

Ліда кілька разів вдихає й видихає.

Бабуся. Дівчинко моя. Я за тебе так боюся.

Ліда. Бабусю, не бійся. Усе буде гаразд.

Бабуся. Ти в нас така смілива. Я знаю, що тобі важко, але ти ніколи не скаржишся.

Ліда. Бабусю, я тебе дуже люблю.

Бабуся. Я теж тебе люблю, квіточко моя. Скоро ми всі зможемо жити безпечно. Скоро Україна буде вільна від нацистів.

Ліда. (збентежена) Ти що, бабусю? Які нацисти?

Бабуся. Я все знаю. Я телевізор дивлюся.

Ліда. Нема тут нацистів! Ми просто хочемо жити, спокійно жити! Я хочу жити. Тут невинні люди гинуть.

Бабуся. Ти як зомбі з цією українською пропагандою. Коли Донбас бомбили, ви там в Україні вдавали, ніби нічого не сталося. Якщо зараз у вас стріляють, це справедливо. Так вам і треба.

Ліда. Будь ласка, не кажи так.

Бабуся. Коли бомбили Донбас, де ти була? Ти покинула наше місто. Я тебе не звинувачую, але правда в тому, що ти мене покинула. Дідусь тоді був іще живий – ти і його покинула.

Ліда. Я була дитиною! Мама сказала, що треба евакуюватися.

Бабуся. У вас там на Україні завжди на все є відповідь. Ви можете що завгодно виправдати – зраду, воєнні злочини, брехню.

Ліда. Я не брешу! Тобі бреше твоя російська пропаганда. Будь ласка, не дивися російське телебачення.

Бабуся. Принаймні моє телебачення завжди тут. Воно говорить зі мною щодня. На відміну від тебе і твоєї мами. Ви зі мною говорите, лише коли вам від мене щось треба.

Ліда. Бабусю, вибач. Мені треба працювати.

Під час довгої мовчанки темрява поступово розвіюється. Видно Ліду, її колишню однокласницю та Бабусю. Усі троє сидять на стільцях. В Однокласниці та Бабусі навколо ший обмотані кабелі. У Ліди шия обмотана шарфом – шарф сплетений вручну, з дурнуватим принтом. Кабелі та шарф на шиях схожі на зашморги. У Ліди на колінах розкритий ноутбук.

Ліда (дивлячись на Бабусю та Однокласницю) Звісно. Що ще вони можуть сказати.

З-за сцени смикають за кабелі на шиях у Бабусі та Однокласниці. Бабуся та Однокласниця встають і йдуть. Ліда лишається сама, дивиться в ноутбук.

Сцена 2

Жеребець. Мала! Давай помагай мені. *(довга пауза)* Мала! Ти де там? Чо не відповідаєш?

Деякий час Ліда мовчить. Зосередившись, вона рівним просвітленим голосом починає читати мантру.

Ліда. «Опусти свої ноги в пилок. Опусти свої руки в пилок. Опусти свою голову в пилок. І тоді твої ноги – пилок; твої руки – пилок, твоє тіло – пилок; твій розум – пилок; твій голос – пилок. Путь прекрасний. Будь спокійний». Джозеф Кемпбел. «Тисячोликий герой». *(Ліда глибоко вдихає і видихає).* Вас вітає менеджерка Лідія. Чим можу допомогти?

Жеребець. Блін. Я вчора говорив із Надією. Вона не змогла мене роздуплити. Можеш її покликати? Ми вчора не закінчили.

Ліда. *(після паузи)* Вона звільнилася.

Жеребець. Тобто по ходу надії немає. Ги-ги. Це тепер я буду тобі з самого початку пояснювати... Блін, як смішно! Була На-дія. А ти: Лі-дія. Вас в «Дію» набирають за іменем, да? Щоб у кінці імені було слово «дія»?

Ліда мовчить, не знає що сказати.

Жеребець. Ви там геть відморожені. Шуток не розумієте. *(пауза)* Мала, ти там?

Ліда. Менеджерка служби технічної підтримки Лідія на зв'язку.

Жеребець. Ну, давай, підтримуй мене технічно. Ні хрена не працює ваше пріложеніє.

Ліда. Чи могли б ви описати проблему?

Жеребець. Вісім тисяч гривень для підприємців. Де вони? Усім пацанам уже роздали. А мої тисячі де гуляють? Ви думаєте, люди лохи і не можуть добитися правди? Я свої права знаю: я телевизор дивлюся!!!

Ліда. Чи маєте ви картку в одному із банків-партнерів?

Жеребець. Я оформлював картку ще два роки тому. Чекай, мала, я перевіряю. Да, в 2020 році оформив, і вона дійсна до...

Ліда. Потрібно авторизуватися через банк.

Жеребець. Ти геть тупа? Зачинені всі банки у нас в місті!

Ліда. *(після паузи)* Я маю на увазі, через онлайн-банкінг треба авторизуватися.

Жеребець. Блін, це ж треба так трахати мозок людям із-за таких малих грошей... Ладно, давай роби мені цей... онлайн-банкінг.

Ліда. Ви повинні авторизуватися через онлайн-банкінг самостійно, звернувшись в один із банків-партнерів...

Жеребець. *(зі щирим подивом)* Самостійно? А тоді вас на хера туди посадили?

Ліда мовчить. Вона теж про це думає. І теж сумнівається, що перебуває в правильному місці.

Жеребець. Мала? Мала??

Ліда. (до себе) Путь прекрасний. Будь спокійний...

Ельза К. Я хочу запитати...

Ліда. Доброго дня. Вас вітає...

Ельза К. Я хочу у вас запитати: на якій підставі держава не хоче мені платити фінансову допомогу, якщо я не з тієї області? Ви думаєте, у нас тут лучче, ніж у Харкові? Якщо ви вважаєте, що в нас тут сильно добре, приїжджайте, поселяйтеся тут! Що, не хочете? А чого не хочете, якщо в нашій області все так добре і безпечно? Я подам в Єврейський суд з прав людини. (пауза) Тобто в Європейський суд з прав людини.

Ліда. Команда технічної підтримки дякує, що ви звернулися до нас.

Ельза К. Ви там боти чи що? Це ви там будете сидіти і вирішувати, хто живе добре і йому не треба гроші, а хто живе погано і йому треба гроші? Ви будете вирішувати, да? Ви можете мені сказати, куди подати на вас в суд?

Ліда. (в залу) А ви любите свою роботу?

Антоніна. Доброго дня.

Ліда. Вас вітає менеджерка технічної підтримки Лідія. Чим можу допомогти?

Антоніна. Чому ви не хочете заплатити моєму сину тисячу?

Ліда. На якому етапі виникла проблема з отриманням коштів?

Антоніна. Мій син вакцинований! А ви не хочете платити йому, бо йому 14 років! Ви думаєте, якщо це дитина, то її легко обдурити? Але в хлопчика є мама! І вона про нього подбає!

Ліда. «Дія» не займається розподілом коштів. Ви можете звернутися у Міністерство економіки або до Кабінету міністрів. Саме вони визначили, що зараз тисячу виплачують лише громадянам України, яким виповнилося 18 років. Але зараз ці виплати призупинено – їх навіть дорослі не можуть отримати.

Антоніна. Тобто колоти дітей ви можете? Колоти дітей невідомо чим? Це вам нормально?

Ліда. «Дія» не займається вакцинуванням населення.

Антоніна. Дітей колете! Як у вас рука піднімається! Потім ще й обкрадаєте! Дітей обкрадаєте! А нам у родині потрібна ця тисяча!

Микита. Ну что, твари? Наїбнулося все, а у вас язык в жопу заліз признатися?

Ліда. Просимо вас повернутися в рамки ділового спілкування.

Микита. Ти, тварь тупорыла! Куду повернутися? Я не был с тобой никогда в деловом общении, я бы ебанулся. Если хакнули вашу «Дію», скажите честно. Какая страна, такие приложухи. Обещали 8 тысяч! А я открываю вашу приложуху – и там обещают 6,5 тысяч. Это как понимать?

Ліда. Мій голос – пиліок. Якщо мій голос – пиліок, може я – квітка? Якби я була квіткою, якою квіткою я була б?

Горинич. Где мои две тысячи?

Ліда. Перепрошую?

Горинич. Монобанк обещал тысячу. Зеленский обещал тысячу. Всем вакцинированным. Итого две тысячи.

Ліда. Згідно постанови...

Горинич. Вы там боты или что? Говори по-человечески.

Ліда. Вони не окремо кожен від себе пообіцяли. Це йдеться про одну тисячу гривень.

Горинич. И тут намахали... Хорошо, пусть будет одна тысяча. Всем вакцинированным обещали. Я вакцинировался! Я даже сертификат сделал в вашей гребаной «Дие». Теперь: где моя тысяча?

Ліда. За вакцинацію виплати поки що призупинено.

Горинич. Согнали людей колоться, заманили деньгами, а потом слились, да?

Михайло. Я подав заявку, чекаю гроші. Ви з цим тягнете.

Ліда. Ми не займаємося розподілом коштів.

Михайло. Чекаєте, поки нас тут повбивають, щоб не треба було платити?

Ліда. Затримка може бути з боку банку. Зверніться у банк.

Михайло. *(кричить)* Ти, курва, стібешся з мене? Звернутися в банк, да? А банк сказав звертатися до вас. Ви з людей знущаетесь? Футбулите нас туди-сюди, і ніхто ні за що не відповідає, як завжди в нашій країні, ага?

Ліда. Надя вчасно звільнилася. Якби я була квіткою... Ні, якби я просто була. Якби я була, то ким я була б?

Воїн Свєта. Доброго дня.

Ліда. Доброго дня.

Воїн Свєта. На якій підставі ви збираєте про нас дані? Я заводила «Дію» тільки для Ковід-сертифікату. Потім я дивлюся, а у вас на сайті і паспорт мій. І код ідентифікаційний.

Де ви взяли мої документи? Звідки ви знаєте мій ідентифікаційний код? (*істерично*) Ви стежите за мною??

Ліда (*зітхає*) Я стежу за своїм колишнім в Інстаграмі.

Скорпіон – найгірший знак зодіаку. Мій колишній – Скорпіон. Я знаю, про що говорю. Та що там, усі знають: немає більших мудаків, ніж Скорпіони.

Найпаскудніше, що він цього навіть не приховує. Настає момент, коли він сам тобі каже: «А я попереджав, що я мудак»...

Хочу одразу дещо прояснити: це не хейтспіч. Ні, серйозно. Ось визначення. Вікіпедія. Мова ненависті – практикування агресивних висловлювань, які принижують чи дискредитують людину або групу осіб за ознакою раси (расизм). Національності. Політичних поглядів. Релігії. Статі (сексизм). Сексуальної орієнтації (гомофобія). Або гендерної ідентичності.

Бачите? Про знаки зодіаку нічого тут не сказано. Тобто якщо сказати, що він мудак, тому що гей – це хейтспіч. А якщо сказати, що він мудак за знаком зодіаку – це *не* хейтспіч. Тож я ніяких етичних норм не порушую.

І я б нізачо не стала нікого принижувати за ознакою статі. Я за гендерну рівність, як усі зараз. Я впевнена, що жінки і чоловіки Скорпіони – однакові суки.

Взагалі це визначення з Вікіпедії дуже вузьке. Звісно, не можна ненавидіти людей за їхню расу чи стать, релігію чи політику. Але ж людина, бляха, не зводиться до статі чи кольору шкіри.

Існує купа інших приводів для ненависті. (*Визирає у вікно*) Наприклад, люди, які встають рано-вранці. І кажуть, що люблять дивитися, як сходить сонце. Рано встають, щоб дивитися, як сходить сонце. І запускають марафони і челенджі. Вчать інших рано вставати і багато встигати. І кричать з усіх соцмереж, які вони успішні, бо рано встають і багато встигають. У вас точно є такі знайомі. Колись вони були нормальні, а потім вирішили «змінити своє життя і стати успішними». Прочитали книжку якогось американського троля. І ходять, як сектанти, торочать про «Чудовий ранок», чи «Магію ранку», чи як там воно. Деякі задроти трусять кістками Володимира Мономаха. Бо Володимир Мономах казав: «Хай не застане вас сонце у ліжку». Мабуть, Володимир Мономах жив не в такому лайні, як ми зараз. (*Знову дивиться у вікно*) Біжить. Щоранку біжить, навіть коли сирени виють. Люди! Якщо ви не любите спорт ось так (*показує на вікно*), вам не світить схуднути до відпустки.

Якщо серйозно, то в таких людей точно проблеми.

А я не маю проблем з людьми. Хіба що зі Скорпіонами. І з тими, хто встає рано-вранці, щоб займатися спортом. І взагалі з тими, хто рано встає.

Назар. Привіт.

Ліда. Доброго дня. Я Лідія, менеджерка технічної підтримки «Дії». Чим можу допомогти?

Назар. У мене є дві вакцини. Є зелений сертифікат. Але всім обіцяли тисячу, а я не можу її отримати, бо мені лише 14 років. Я вважаю, що ви вчинили дуже несправедливо. Мама сподівалася на ці гроші.

Ліда. Рішення про виплати приймає Міністерство економіки та Кабінет міністрів. «Дія» – це окрема організація. Ми не розподіляємо гроші. І зараз справді є рішення, що отримати цю виплату можуть лише громадяни, яким виповнилося 18 років. І взагалі зараз навіть дорослим...

Назар. А є надія, що це виправлять?

Ліда. Надія звільнилася.

Назар здивовано мовчить.

Ліда. Ти що, жартів не розумієш?

Святослав. Ви там замість гроші людям платити...

Ліда (*перебиває*) Ми не займаємося виплатою грошей. Ми – мобільний додаток, який пов'язує державні реєстри та банки.

Святослав. Все одно. Ви там замість працювати, балаканину розводите. Опитування, чи треба людям дозволити зброю. Так от я хочу відповісти: кому треба, уже собі все дозволив. У нас люди знають, що нема надії на державу, яка прийме нормальні закони. Треба самим крутитися. Кому треба, той уже при зброї.

Алекс. Скиньте на карту 8000 гривень. (*Лідія безпорадно зітхає*) Ага, понятно. Ви мошеніки.

Ліда. Зараз з командою розглянемо ваш запит і напишемо вам. Будь ласка, залишайтеся на зв'язку.

Алекс. Тебе як звати? Чуєш мене?? Ти, тупорилий!

Ліда. Менеджерка технічної підтримки Лідія. Скажіть, будь ласка, чи маєте ви рахунок в одному з банків-партнерів.

Алекс. Хватить мене розводити як пацана. Рахунок мій питаєш... Потім гроші тобі перевести, да? Тебе як звати насправді?

Ліда. Лідія.

Алекс. Чо ти мене лечішь? Я звідси бачу, що ти небритий мужик. «Лідія», ага. Вчора була «Надія». Шо, в акаунтах запутався, да? Забрехався? Де ти сидиш? Де ваш офіс? Я приїду і роздовбаю вам все. Я тебе знайду, лось небритий. І поговоримо як мужик із мужиком. (*спльовує з огидою*) «Лідія»...

Ліда. Твій голос – пилок. Путь прекрасний. Будь спокійний. (*пауза*) Не помагає.

Ліда різко закриває ноутбук і лягає на стіл, розкинувши руки. Світло стає м'якшим. На сцену виходить Кошиний і ходить навколо Ліди.

Ліда. Ти повернувся? Це правда ти?

Ліда простягає руки, щоб обійняти його, але він хапає її за зап'ястя і змушує знову лягти, затуливши їй очі рукою. Колишній дістає гілку верби з пухнастими котиками і лоскоче Ліду, задираючи на ній футболку. Ліда звивається на столі й сміється. Колишній, широко розмахнувшись, б'є Ліду вербовою гілкою. Ліда, скрикнувши, сідає на столі. Колишній зник.

Ліда злазить зі стола і сідає, затуливши обличчя руками.

Олександра Василівна. Хай Господь накаже вас, молодих, за те що допустили війну.

Сцена 3

Ліда піднімає з підлоги ноутбук, розкриває його і ставить на стіл.

Настя. Агов! Агов, є тут хтось живий? Можете мені на картку 65 000 перекинути? Будь ласка, будь ласка, будь ласка! Ой, тобто 6 500 грн. Швиденько, будь ласка. Мені за таксі треба заплатити, я сподіваюся на вас!

Ліда. Це ж треба. Десь іще таксі їздять. Куди вона може їхати за 6 500 грн?

Микола. Я вже й картку в банку зробив. Ще 18 числа. А ви вдаєте, що мене нема в реєстрі. Щоб не платити мені!

Ліда. Миколо, чи могли б ви уточнити в чому полягає ваш запит?

Микола. Чому ви не ввели мене в реєстр? Я 18 числа зробив картку. І до сих пір не прийшли гроші. Що за бардак? Обіцяли гроші, зігнали багато людей, щоб легше було воду каламутити, да? У вас там фінансова піраміда?? Ми ще пам'ятаємо 90-ті, ми не поведемося!

Ліда (після паузи) Мій колишній казав, що бувають люди з кармою жертви. Він хоч і мудак, але часто був правий. Мабуть, в цьому він теж правий. Я тільки не знаю, хто тут жертва. Але точно хтось.

Солодкий. Добрий день. У мене проблема. Я реєструвався у вашому додатку через паспорт. Програма відсканувала фотографію в паспорті. А тепер, щоб зайти, потрібно піднести смартфон до обличчя. Програма сканує обличчя і порівнює з фотографією у паспорті. Тоді тебе пропускають. А мене не пропускає! Я отримав паспорт у 16 років. З того часу я збільшив губи. Підняв вилиці і зовнішні куточки повік. Колов багато гіалуронової кислоти. Видалив родимки, зробив мезопластику шкіри навколо очей... І додаток мене не впізнає! Для вашої дурної програми це дві різні людини! Що мені робити?

Ліда. (подумавши) Ця ляля точно не жертва. От взяти, приміром, кішку. Кішка ніде не пропаде. Завжди знайдеться хтось, хто погладить і насипле поїсти. Бувають люди з породи котів. Вони також ніде не пропадуть. Якщо хтось оплачує тобі губи, вилиці і оте все... Мабуть, ще й епіляцію? То навіщо тобі якийсь дурний додаток для фінансової допомоги?

Михайло Зиновійович. Я відкриваю вашу програму, щоб показати довідку, що я вакцинований. А замість довідки вилазить повідомлення, що мені хочуть дати дві тисячі. Не треба мені ваша милостиня, мені треба довідка! А милостиню вашу мені не треба. Якщо на те Божа воля, то гроші я і сам зароблю.

Ліда. Щоб повідомлення зникло, спробуйте закрити його.

Михайло Зиновійович. Я закрив повідомлення – і це допомогло. Дай тобі Бог здоров'я, Лідо!

Ліда сміється – весело і зі щирою радістю. Але швидко уриває і сумно опускає голову.

Ліда. Мабуть, це якийсь старий дід. Але він каже, що він заробить. Що йому не треба. А мені... Мені треба. Мені дуже треба. (*дуже тихо*) Я працюю два дні через два. По дванадцять годин на добу. Мені платять 16 тисяч на місяць. Я кажу друзям, що хочу брати участь у розбудові цифрової держави. Що це великий проект, і я в нього вірю. Що я хочу допомагати людям. Але правда в тому, що людям не потрібна допомога. Їм потрібно когось облити лайном. І цей хтось – я. Вони думають, що їм усе можна. Ні хріна їм не потрібна допомога. (*сумно*) Це мені потрібна допомога. Бо мені потрібні ці 16 тисяч. От моя сумна правда. А не оце все про цифрову державу.

Але я зрозуміла таку штуку: навіть якщо я невдаха, весь цей треш можна загорнути у гарні слова. Можна так розповісти про своє життя і роботу, що все не так і погано. Я працюю в Міністерстві цифрової трансформації. Ну звучить же круто, правда?

Гекон. Привіт!

Ліда. Вас вітає менеджерка технічної підтримки Лідія.

Гекон. Ой! Пробач, крихітко. Я думав, тут онлайн-знайомства.

Ліда бере телефон і починає щось набирати.

Ліда. 16 тисяч на місяць. Це скільки мені треба працювати, щоб заробити тисячу доларів? (*мрійливо*) Тисяча доларів... Знала б моя бабуся, скільки я отримую. Хоч там як, а вона завжди вірила в мене. Даремно.

Той дід, він, мабуть, таксист. Або бракон'єр. Або рибалка. Ідеш чи їдеш куди хочеш. Сам собі господар. Якщо пасажир не подобається, не везеш його. Якщо йдеш на полювання, у тебе рушниця. Круто мати рушницю. Я б хотіла. Я б тварин не вбивала. Просто ходила б гуляти до лісу. А рушниця – щоб ніхто не причепився. Інші люди якось можуть так влаштуватися, щоб їм не трахали мозок. А я...

Валя. Я намагаюся увійти у вашу програму, а на екрані вилазить напис якийсь незрозумілий. Може через те, що у смартфона екран весь у тріщинах.

Ліда. Який саме напис? Ви могли б надіслати скріншот?

Валя. Ви знущаєтеся з людей, чи що? Ви можете нормально говорити? Що таке скріншот? Думаєте, найрозумніші там сидите?

Ліда. Якщо я працюю на такій роботі, де на мене наїжджають, мабуть, я заслуговую на це. У вас ніколи не бувало так, що влаштувалися ви на роботу, а там хріново і платять мало? І ви спочатку думаєте, що начальник урод. Клієнти уроди. А потім підкрадається думка: якщо зі мною так можна, то мабуть я заслуговую лише на це. В інших нормальна робота, з іншими нормально говорять. А зі мною можна ось так. Значить, ці всі люди стартують на мене, бо справді зі мною так можна. Бо я продала за 16 тисяч просте людське право сказати: пішов ти нах. *(пауза)* Я би продала свої права дорожче, якби знайшла, де дають більше.

Микита. Я ще вранці казав, що хакнуть вашу галіму приложуху. 13 мільйонів лохів зареєструвалися, а тепер усі дані зіллють і продадуть. Може ви самі їх і продаєте.

Голос хакера. Українець! Всі твої особисті дані були завантажені у спільну мережу. Всі дані на комп'ютері знищуються, їх неможливо відновити. Вся інформація про вас стала публічною. Бійтеся та чекайте гіршого. Це вам за ваше минуле, сьогодення та майбутнє. За Волинь, за Організацію українських націоналістів, за Галичину, за Полісся та за історичні землі.

Ліда. Та хоч за радіоактивних гусей! Якщо нас хакнули, я хоч пожерти зможу. Спасибі вам, хакери. *(починає ритися в шухлядах стола)*

Бадьорий голос. Україна продовжує захищатись у гібридній війні.

Ліда. Ну круто. Якби ще навчитися якось від своїх захищатися.

Бадьорий голос. Основна мета ворога – підірвати довіру до влади фейками щодо вразливості критичної інформаційної інфраструктури. Саме тому вони говорять про «злив» даних українців. Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки повідомляє, що...

Ліда робить бутерброд і починає з насолодою їсти.

Бадьорий голос. Після поновлення роботи програми з'явиться потреба додатково роз'яснити користувачам ситуацію. З боку користувачів будуть питання. *(Ліда морищиться)* Ми маємо прокомунікувати, що метою цієї атаки був психологічний вплив на українців, який полягає у підриві довіри до органів влади.

Ліда. Хоч би раз поговорили з живими людьми. Яке там «підірвати довіру»? Не було ніколи ніякої довіри.

Бадьорий голос. Вони намагаються посіяти панічні настрої.

Микита. На, дивись! Хоча що ти тут зрозумієш? Я тобі простими словами скажу. Виставили на продаж усю вашу базу даних. Обісрались, да?

Бадьорий голос. В інтернеті відразу почали з'являтися оголошення про продаж бази даних, нібито отриманої під час кібератаки. Такі повідомлення мають на меті не тільки

залякати суспільство. А ще дестабілізувати ситуацію в Україні паралізувавши роботу державного сектору.

Ліда розсіяно киває, продовжуючи жувати. Їй абсолютно байдуже, вкрадені дані чи ні. Офіційна позиція влади цікавить її ще менше.

Бадьорий голос. Нагадаємо, що користувачами мобільного додатку Міністерства цифрових трансформацій є понад 13 мільйонів українців. Додаток не зберігає персональні дані, а лише відображає те, що зберігається у відповідних державних реєстрах. Закликаємо українців не піддаватися паніці. Усі персональні дані перебувають під надійним захистом у держреєстрах. Що ж до оголошень про можливість купити дані, то це афера.

Ліда (іронічно) Блін. Добре, що попередили. Якраз хотіла купити.

Бадьорий голос. Шахраї продають старі дані, скомплектовані з кількох джерел. Після поновлення нашої роботи можуть виникнути питання від наших користувачів. Завдання менеджерів – ефективно прокомунікувати озвучені вище тези.

Ліда (дожовуючи бутерброд) «Прокомунікувати». Філолог у мені корчиться.

Ліда відштовхується від стола і катається на офісному стільці по кімнаті, відштовхуючись від меблів. Зробивши коло по кімнаті, Ліда повертається до столу, розсіяно копається у шухлядах. Перебирає флакончики, олівці, блокноти.

Ліда. Засмага вийшла з моди ще за часів моєї бабусі. Але бабуся застала часи, коли існували лосьйони для засмаги. Не *від* засмаги, а *для* засмаги. У бабусі було безліч скляночок та флаконів з-під ліків, парфумів та косметики. Знаєте ці різнокольорові пляшечки із товстого скла? Часто їх дбайливо зберігають. І у цих флаконах доживають віку частинки запаху.

Коли я знайшла в бабусиній косметичці той лосьйон для засмаги, він давно висох, але запах залишився. Це лайно пахло, як гірка соняшникова олія. Напевно, його й зробили із олії. І мене тоді це так вразило. Розумієте, косметика намагається добре пахнути. Насправді вся косметика – хімічна гидота. Косметику здебільшого взагалі роблять із нафти. Ви не знали? Але не можна збивати людей з ніг такою відвертістю. Косметика завжди прикидається чимось квітковим або фруктовим. І я помітила: коли щось просто чесно смердить із самого початку – це не так огидно, як те, що прикидалося трояндою чи вишнею, а потім прогоркло. Коли пробивається назовні суть, коли стає ясно, що це хімічний фейк, який повинен був пахнути «смачно», сморід стає ще огиднішим.

І тоді, швидко закрутивши ковпачок флакона, я думала, як це дивно. Колись люди платили гроші за те, щоб засмагнути. Лосьйон для засмаги. Треба ж таке вигадати. Тоді це вважалося гарним. А зараз вважають, що від засмаги шкіра старіє.

Ті, кого вважають гарними зараз, що з ними буде? Ну, вони помруть, це зрозуміло. А крім того, що з ними буде? Чи будуть вони гарні потім для тих, хто знайде їх фото? Якщо буде комусь їх знайти. *(В зал)* А я гарна? Мій колишній казав, що гарна.

Іноді, коли я сиджу ось так, і кілька хвилин ніхто не питає про їхні тисячі, мені здається, що весь світ давно помер. Усі давно померли. І хочеться вибігти на вулицю, навіть якщо комендантська година. Хай буде що буде, аби не сидіти тут однієї. Може люди, які бігають

вранці, вони теж не з любові до спорту? Може вони просто не можуть сидіти на самоті і чекати. Вічно чекати. Що він подзвонить. Що буде тривога. Що прилетить ракета. Чекати хорошого чи поганого, але завжди чекати. Ти лише чекаєш, від тебе тут нічого не залежить.

Бадьорий голос. Нам вдалося відновити доступ користувачів до програми та чату. Тепер вам знову можуть ставити запитання.

Ліда засуває ящик столу і сумно дивиться на комп'ютер.

Ліда. Якщо протриматись два місяці, я отримаю тисячу доларів. Тисяча доларів. Я зможу взяти її та поїхати.

А він? Хоч би його взяли в армію. А потім відправили на фронт і вибили з нього лайно. Це буде справедливо після того, що він зі мною зробив. Як би я хотіла побачити, що він потрапив у полон, йому страшно, він трясеться і просить залишити його в живих. А якщо уб'ють? Ні, не можна йому на фронт! У нього астма, а він ще й курить, і нещодавно після ковіда. Господи, чому так погано все? Якщо з ним щось трапиться, я повішуся *(торкається шалика на шиї)*

Я не знаю, навіщо мені тисяча доларів без нього. Навіщо взагалі тисяча доларів, якщо тебе за тисячу гривень загризти готові? За тисячу доларів, мабуть, взагалі уб'ють. Яка радість від грошей, якщо всі гризуться. Як багаті люди живуть, я собі не уявляю. Небезпечно бути багатим.

Тетяна Миколаївна. *(розгублена і безпорадна)* Дєточка, а ти можеш мені сказати, коли буде тисяча?

Ліда. Доброго дня, Тетяно Миколаївно. Якщо ви подали заявку...

Тетяна Миколаївна. Все оформила, все подала, а гроші не приходять. *(пауза)* Я боюся, що пропали мої гроші.

Ліда. Якщо у вас є картка і ви подавали заявку, то гроші прийдуть, не хвилюйтеся. Це не від нас залежить. Це банк може затримувати. Але гроші прийдуть.

Тетяна Миколаївна. А Оксанці вже прийшли гроші... Ми разом виїжджали, і їй уже прийшли дві тисячі.

Ліда. І вам скоро мають прийти.

Тетяна Миколаївна. Та яка вже різниця... Що я на ці гроші купити можу? В аптеках елементарного нема, навіть йоду. Люди такі смішні. Думають, якщо пити розчин йоду, це захистить від радіації. Але мало хто знає: щоб захиститися від радіації, треба пити йод в пігулках.

Ліда. *(сама до себе)* Я згадала, що в мене в школі була вчителька, яку звали Тетяна Миколаївна. Раптом це вона? Я не можу сказати, що це прямо якась особлива вчителька була. Просто вчителька і все. Не дуже зла, не дуже добра. Здається, вона викладала працю. Я всі ці роки геть не думала про неї. Може вона би навіть не згадала мене, якби я запитала її зараз. На її уроках ми постійно плели як не шалики то шкарпетки. Шалики і шкарпетки я добре пам'ятаю. А вчительку – не дуже.

Шкарпетки мене вибішували, бо щоразу треба було сплести лише одну шкарпетку. А шкарпетка, вона ж ні до чого, коли одна. Це так бісить, коли щось робиш, а від цього

жодного толку. Коли воно нікому не потрібне. Коли насправді від цього нічого не зміниться. А тебе все одно заставляють. І ти робиш, бо типу мусиш. Нам потім в універсі розповідали про екзистенційну безвихідь. Дуже сумна хрінь. Так от. По-моєму коли тебе заставляють плести нікому не потрібну самотню шкарпетку – це дуже точний символ екзистенційної безвиході. Мабуть, уроки праці були саме про це, а не про те щоб навчитися плести. *(пауза)* Але для мене це все робила мама. Шаликів досі кілька лишилося.

Тетяна Миколаївна. Дєточка. Я хотіла ще запитати. Наприклад, мені придуть ці гроші. Я ж їх зняти не можу, готівки в банкоматах немає. І от лежать ці гроші у мене на рахунку, а в цей час мене уб'ють. Мої діти зможуть витратити ці дві тисячі?

Ліда знімає шалик і накидає його на плечі Тетяні Миколаївні. Вони сидять під одним шаликом, майже обіймаючись.

Тетяна Миколаївна *(тягнучи шалик на себе)* Вони думають, що вони дуже розумні, урядовці наші. Думають усіх обманути. Боженьки, які ж вони недолугі. І влада, і всі люди *(тягне шалик дедалі сильніше)*

Ліда. Я думаю, я була б котиком. Так, я знаю! Я була б котиком. Тим, який верба. Який сірий і пухнастий. Я вільна. Вільна! І яка різниця, що нема тисячі доларів. Я вільна!

Ліда ривком відпускає шарф і вперше за весь час встає. Ноутбук падає в неї з колін. Вона йде зі сцени.

Жеребець *(кричить Ліді)* Мала! Мала! Я все порішав, гроші прийшли! Спасибі тобі, мала!

Ліда йде не обертаючись. Посеред сцени сидить Тетяна Миколаївна, загорнувшись у шалик Ліди, і похитується зі сторони в сторону.

Кінець